

PROJECTE LINGÜÍSTIC I COMUNICATIU

Escoles Especials la Llar de Sant Josep de la Diputació de Lleida.

CURS 2018-2019

INDEX

1. Introducció

2. Anàlisi del context

2.1 Característiques socio lingüístiques

2.2 Domini de la llengua

2.3 Competència lingüística del professorat

2.4 Oferta de llengües estrangeres: anglès

3. Línies pedagògiques

3.1 Habilitats comunicatives i sensorials

3.2 Aules curriculars

4. Criteris metodològics i organitzatius en relació a l'aprenentatge de les llengües.

4.1 L'atenció individualitzada per part del mestre d'audició i llenguatge

4.2 La comunicació augmentativa i alternativa

4.3 Espais comunicatius escolars

4.4 Racons dins les aules

4.5 Activitats concretes

5. Comunicació interna i relació amb l'entorn

6. Difusió del projecte lingüístic

1. Introducció

El document de Projecte lingüístic (PLC) que presentem està emmarcat dins el projecte d'escola i el projecte de direcció.

Sorgeix de la necessitat de recollir i pautar totes les actuacions relacionades amb la llengua i la comunicació que es volen tenir en compte a la nostra escola.

Així mateix, el Projecte Lingüístic pretén regular l'ús de la llengua i les competències comunicatives en els diferents àmbits de la vida escolar; de manera que potenciï la no discriminació per raons de sexe, raça, ideologia i condició i, com a tal, és una eina per al tractament de les llengües, tant des del punt de vista pedagògic com sociològic.

D'aquest Projecte Lingüístic se'n derivaran actuacions anuals que es concretaran a l'inici de cada curs escolar a la Programació General Anual de Centre i es valoraran posteriorment a la Memòria Anual de Centre.

La direcció del centre vetllarà per la seva distribució i coneixement per part de tota la comunitat educativa.

2. Anàlisi del context

El nostre centre és una escola catalana d'educació especial conveniada de titularitat pública. Essent el seu titular la Diputació de Lleida.

La quasi totalitat de la població escolar prové de famílies de Lleida i província. Les famílies dels nostres alumnes presenten un nivell socioeconòmic i cultural força variat. Així com també ho és el tipus d'ocupació dels pares i mares.

El percentatge de migrants és important, i els llocs d'origen són diversos: Sud Amèrica, Pakistan, El Marroc, Guinea, Romania, etc. Representant un 21% del total d'alumnat del centre.

El nombre d'alumnes catalans és alt. Així doncs la llengua habitual dels nens i nenes és el català.

L'escola Llar de Sant Josep de la Diputació de Lleida, està situada a les afores de la ciutat de Lleida. (Partida de la Caparrella, 97).

Comparteix espai amb diferents serveis i equipaments propis de la Diputació de Lleida, així com altres cedits a institucions i entitats de diferents àmbits...

2.1. Característiques socio lingüístiques.

Actualment el centre té matriculats 74 alumnes. El 60 % de les famílies són catalanoparlants.

El 12 % de les famílies són àrabs, i coneixen el català i el castellà.

El 25 % de les famílies són castellanoparlants.

L'1,5 % de les famílies tenen el romanès com a llengua familiar i entenen el català i el castellà.

L'1,5 % de les famílies tenen l'indi com a llengua familiar i entenen el castellà.

2.2. Domini de la llengua

Pel que fa al ús informal de la llengua, tot el nostre alumnat fa servir majoritàriament la llengua catalana tant a les aules com en les estones d'esbarjo. Tot i que, també s'utilitza la llengua castellana.

El català és la llengua utilitzada per la majoria de famílies. Així mateix, el català és la llengua de comunicació de l'AMPA.

Pel que fa a les persones que intervenen en la resta d'activitats del centre, utilitzen el català com a llengua de relació.

2.3 Competència lingüística del professorat

Tot el professorat té la capacitat i el coneixement de la llengua catalana i castellana. Tot i això, la llengua catalana, és la llengua de relació utilitzada normalment a l'escola.

2.4 Oferta de llengües estrangeres: anglès

En aquesta escola no es considera adient ni prioritari l'ensenyament d'una llengua estrangera, degut a les característiques cognitives i de possibilitats d'aprenentatge dels nostres alumnes. Com l'escola no té llengua estrangera dins del seu currículum la dedicació horària al català i al castellà s'incrementa.

3 Línies pedagògiques

En les dues línies pedagògiques que poden cursar els alumnes al nostre centre, l'eix vertebrador i nuclear de les intervencions pedagògiques que es desenvolupen a les aules és la potenciació de la comunicació i el llenguatge.

Aquesta comunicació (que en la mesura de les possibilitats de cada alumne serà verbal, gestual i pictogràfica), junt amb el desenvolupament de l'autonomia personal i les habilitats emocionals, estan presents en totes i cadascuna de les intervencions pedagògiques realitzades.

Aquestes intervencions grupals es complementen amb intervencions individuals i més focalitzades en les dificultats concretes a nivell de llenguatge, parla i comunicació de cadascun dels nostres alumnes, les intervencions personalitzades es duen a terme bàsicament durant les sessions de logopèdia.

Òviament els objectius i continguts pel que fa a la comunicació i el llenguatge són diferents per cadascun dels grups d'alumnes. Tal com es detalla a continuació.

3.1 Habilitats comunicatives i sensorials

En aquesta línia pedagògica hi entren els alumnes de 3 a 20 anys, que les seves necessitats van encaminades a la utilització de complements i a alternatives comunicatives no únicament orals, comunicació augmentativa i/o alternativa, i activitats curriculars més sensorials.

Té molta importància en aquesta línia metodològica la comunicació. El llenguatge oral és una de les formes bàsiques per comunicar-nos amb l'entorn i modificar-lo en funció de les nostres necessitats i desitjos. Tot i així no totes les persones poden adquirir llenguatge oral. És per aquest motiu que a la nostra escola s'utilitzen altres dispositius, sistemes i recursos que afavoreixen la interacció comunicativa quan hi ha dificultats per la llengua oral.

Incorporem en el treball amb aquests alumnes, moltes ajudes tècniques, entenent com a tals qualsevol dispositiu per a prevenir, compensar, controlar, mitigar o neutralitzar deficiències, limitacions de l'activitat o restriccions en la participació.

Objectius:

- Potenciar la comunicació per mitjà de qualsevol sistema.
- Repetir una sèrie de rutines per tal d'assolir la utilització del sistema comunicatiu.
- Utilitzar els sistemes de comunicació augmentativa i alternativa i diversos contextos educatius.
- Aprendre vocabulari a través de diversos suports.
- Adquirir la màxima autonomia possible, segons les possibilitats de cada alumne.
- Millorar les habilitats pragmàtiques.
- Estructurar les seves emissions tant si són orals com augmentatives o alternatives de manera que cada cop tinguin una morfosintaxi més adient.
- Potenciar el llenguatge musical i plàstic en les sessions de música i plàstica així com habilitats bàsiques en llenguatge matemàtic.

3.2 Aules curriculars

En formen part aquells alumnes, els quals poden seguir un aprenentatge curricular més convencional amb adaptacions que dependran del nivell de competència lingüística de cada un dels alumnes. Els quals són de 3 a 16 anys.

Aquests mateixos alumnes, en arribar als 16 anys inicien els programes d'iniciació laboral, els quals tenen una durada de 2 anys. En finalitzar aquesta etapa, tenen l'opció de cursar dos tipus de PFI: Tèxtil i confecció i

Auxiliar de vivers i jardins.

Objectius:

- Potenciar la llengua oral.
- Repetir un models determinats en situacions lingüístiques concretes.
- Utilitzar models determinats en diferents situacions lingüístiques, similars a les anteriors.
- Aprendre vocabulari per camps semàntics.
- Aprendre a treballar individualment segons la diversitat de cada un.
- Adquirir una bona pronúncia.
- Potenciar l'adquisició i el domini de la llengua oral i l'escrita.
- Poder participar en diàlegs lligats a situacions quotidianes.
- Tenir una entonació correcta, així com també una pronunciació i dicció clares.
- Ser capaços de mantenir una petita conversa sobre coses que els passen els dies de cada dia.
- Ser capaços de mantenir converses en relació a fets i esdeveniments de l'actualitat.
- Millorar les habilitats pragmàtiques.
- Estructurar les seves emissions orals de manera que cada cop tinguin una morfosintaxi més adient.
- Potenciar els llenguatges musical i plàstic en les sessions de música i plàstica així com habilitats bàsiques en llenguatge matemàtic.

4 Criteris metodològics i organitzatius en relació a l'aprenentatge de les llengües.

*"El desenvolupament de la competència comunicativa no ha de ser un afer exclusiu de l'àrea de llengua. Atès que la llengua i la comunicació són la base de la captació, elaboració i comunicació del coneixement, **totes les àrees esdevenen també responsables del desenvolupament de les capacitats comunicatives dels alumnes.** És a dir, totes les àrees s'han de comprometre des de la seva especificitat i des de les maneres peculiars d'explicar el món en la construcció de les competències de comunicació".*

Aquest PLC adopta l'enfocament comunicatiu de la llengua que parteix del **principi psicopedagògic** que **les llengües s'aprenen en contextos reals d'ús a través de la interacció significativa amb altres persones**, i en conseqüència, l'àmbit escolar ha de proporcionar contextos reals d'ús de les diferents llengües i dels sistemes alternatius i augmentatius de la comunicació.

Per assolir aquests objectius que són centrals en la nostra tasca educativa i que considerem fonamentals per al desenvolupament personal i la integració social dels nostres alumnes, a més de les intervencions quotidianes dins de cadascuna de les aules, hem implementat una sèrie de activitats que permeten assolir els objectius previstos de manera més interactiva i funcional; a continuació en detallem els fonamentals:

4.1 L'atenció individualitzada per part del mestre d'audició i llenguatge

En les sessions individuals de logopèdia s'atenen, de manera personalitzada i en sessions d'una o dues hores setmanals, les dificultats específiques que presenten els nostres alumnes, per tal de desenvolupar el seu nivell comunicatiu, tant si són dificultats de comprensió com d'expressió. Les intervencions s'adrecen a l'àrea o les àrees afectades : parla, forma (fonològiques i/o morfosintàctiques), contingut (lèxiques i/o semàntiques) o pragmàtica.

Es desenvolupen diferents sistemes de comunicació complementaris en aquells alumnes que presenten dificultats per accedir a l'aprenentatge de la llengua oral: expressions corporals i facials, fotos, dibuixos, pictogrames, llengua de signes, llengua escrita.

Pel que respecte als alumnes amb dèficit auditiu es prioritza afavorir la motivació, interès i l'esforç en el treball de les activitats auditives, amb la finalitat de potenciar l'ús dels audiòfons o de l'implant, com a principal font d'entrada d'informació. Es valora la realització de controls audioprotètics per tal d'aconseguir un bon ús i aprofitament d'aquests.

OBJECTIUS GENERALS .

- Manifestar interès per l'ús del llenguatge. Gaudir de la comunicació i de les activitats lingüístiques.
- Fomentar l'atenció, concentració i memorització.
- Desenvolupar al màxim les habilitats comunicatives i el llenguatge totes les seves funcions com a instrument de comunicació i interacció social.
- Millorar i consolidar l'aprenentatge de la lecto-escritura.
- Desenvolupar el vocabulari i l'estructuració morfo-sintàctica.
- Fomentar les habilitats pragmàtiques.
- Utilitzar el llenguatge com a mitjà de comunicació amb l'entorn.
- Utilitzar diferents formes de comunicació : verbal, escrita, llengua de signes, expressions corporals i facials, fotos, dibuixos, pictogrames (SAAC).
- Adquirir un llenguatge comunicatiu emprant, si es necessari, el suport dels sistemes alternatius i/o augmentatius de la comunicació i/o TIC (Tecnologia de la informació i de la comunicació) per facilitar la

comprensió i expressió amb el seu entorn.

- Millorar la tonicitat i mobilitat del aparell bucofonador.
- Potenciar la correcta pronúncia i intel·ligibilitat de la parla.
- Estimular les habilitats auditives per afavorir la comprensió lingüística.

4.2 La utilització de sistemes de comunicació augmentativa i alternativa.

- Els sistemes augmentatius de comunicació complementen el llenguatge oral quan no és suficient per establir una comunicació efectiva amb l'entorn.

- Els sistemes alternatius de comunicació, substitueixen el llenguatge oral quan aquest llenguatge no és comprensible o bé quan aquest no existeix.

Hi ha diferents sistemes de representació del llenguatge que fem de manera habitual amb els nostres alumnes:

- Sistemes pictogràfics: s'utilitzen quan ens comuniquem utilitzant objectes reals, fotos, dibuixos o pictogrames.
- Espectura utilitzant un taulell sil·làbic.
- Plafons comunicatius: S'utilitza un suport en el que estan organitzats aquells elements que utilitzem per comunicar-nos; objecte real, fotos, dibuixos, pictogrames, lletres...
- Comunicadors portàtils: Són dispositius que mitjançant veu gravada, permeten a l'usuari comunicar-se amb veu.
- Programes informàtics: Programes informàtics específics (The Grid 2, Ara Word, E-Mintza...), per comunicar-se a través de pictogrames, paraules...
- Dispositius d'accés: La utilització de dispositius d'accés és, amb freqüència l'únic mitjà per tal que persones amb diversitat funcional puguin utilitzar la tecnologia estàndard: polsadors, ratolins adaptats

4.3 Espais comunicatius escolars

4.3.1 Aula Gris

És una proposta metodològica que proposa delimitar, en una aula de l'escola "aula gris", diferents propostes d'activitats- materials on els nostres alumnes puguin realitzar de manera simultània diferents activitats que impliquen a l'hora la comunicació i activitats de tipus cognitiu, manipulatiu i simbòlic.

La manera d'organitzar aquest espai, és oferir una gran varietat de propostes a les quals els nens/es poden accedir d'una forma oberta.

Els nens/es poden realitzar activitats autònomament, amb d'altres companys/es o amb l'adult.

Els objectius d'aquest espai són els següents:

- Atendre a cada nen de manera individual, respectant els seus interessos i ritme d'aprenentatge.
- Potenciar l'ús dels diferents llenguatges: matemàtic, lingüístic, plàstic, musical...
- Afavorir l'autonomia i capacitat d'organització del nen/a.
- Afavorir ritmes de treball i d'ordre.
- Educar les persones perquè tinguin criteri propi.
- Potenciar les interrelacions.
- Crear espais per aconseguir que tots els nens/es tinguin les mateixes oportunitats i manipulin i coneguin els diferents materials disponibles.
- Considerar el nen com un ésser actiu que realitza els seus aprenentatges a través dels sentits i manipulació.

4.3.2 Aula Multisensorial

Des del moment en el que s'inclou com a comunicació – altres maneres, mitjans i formats augmentatius o alternatius de comunicació- podem afirmar sens dubte que per a molts alumnes la seva forma d'interaccionar amb l'entorn preferent serà **la comunicació multisensorial**.

A la nostra escola tenim una aula multisensorial/snoezelen aquesta sala és el

resultat de la recerca d'un entorn previsible, amb claus, accessible, un entorn que possibilita als alumnes la seva participació, autonomia, independència i la seva capacitat d'elecció. Un entorn que els permet partint de la seva pròpia experiència sensorial establir una comunicació amb l'entorn. Si a aquest entorn li sumem la presència d'un adult significatiu, donarà com a resultat un entorn afavoridor de l'obertura comunicativa a través dels sentits, en definitiva un entorn afavoridor de la comunicació multisensorial.

La comunicació a través de l'experiència sensorial i el fet de propiciar un ambient en el qual és l'alumne el que escull i decideix l'activitat a realitzar, fomenta l'autoestima.

Amb els alumnes amb més necessitats de suport extens i generalitzat, el creixement cognitiu i el lingüístic són interdependents, de manera que el desenvolupament d'habilitats cognitives influirà en l'adquisició d'habilitats lingüístiques i a la inversa. El treballar amb un alumne diferents habilitats lingüístiques ens portarà a la consecució de requisits previs per al creixement cognitiu.

Dins de l'aula multisensorial, el treball serà a partir de:

- L'estimulació basal
- L'Estimulació somàtica
- L'Estimulació vibratòria
- L'Estimulació vestibular

En aquesta sala hi trobem tot tipus de materials: llit d'aigua, columna de llums i bombolles, llums., hamaques, armilles i mantes de pes, taula de llums, fibres òptiques...

4.3.3 Biblioteca Escolar

És una proposta metodològica que intenta potenciar l'interès i la motivació per la lectura en diferents formats (llibres il·lustrats, llibres amb icones, llibres adaptats des de la pròpia escola...), així com millorar les habilitats lectores dels nostres alumnes.

Els objectius d'aquest espai són els següents:

- Fomentar la lectura amb diferents formats: lletra, pictogrames...
- Gaudir de la Biblioteca de l'escola com a espai per descobrir.
- Millorar la lectura i la comprensió lectora dels nostres alumnes.
- Desenvolupar estratègies de comprensió, expressió, reflexió. Tenir una visió crítica del món.

4.4 Racons dins les aules

És una proposta metodològica que proposa organitzar, dins de l'aula, diferents espais on els nostres alumnes puguin realitzar diferents activitats de tipus comunicatiu, cognitiu, manipulatiu i simbòlic.

Els nens poden realitzar activitats autònomament, amb d'altres companys o amb l'adult.

Els objectius d'aquest espai són els següents:

- Atendre a cada nen de manera individual, respectant els seus interessos i ritme d'aprenentatge.
- Potenciar l'ús dels diferents llenguatges: matemàtic, lingüístic, plàstic, musical...
- Afavorir l'autonomia i capacitat d'organització del nen.
- Afavorir ritmes de treball i d'ordre.
- Educar les persones perquè tinguin criteri propi.
- Potenciar les interrelacions.
- Crear espais per aconseguir que tots els nens tinguin les mateixes oportunitats i manipulin i coneguin els diferents materials disponibles.
- Considerar el nen com un ésser actiu que realitza els seus aprenentatges a través dels sentits i manipulació.
- Atendre de manera ajustada als nens amb necessitats educatives especials.

4.5 Activitats concretes

4.5.1 Apadrinament lector

És una activitat que consisteix en explicar contes per mitjà de diversos suports (expressió oral i gestual, pictogrames, titelles, dibuixos, objectes sensorials...)

Aquesta activitat la realitzaran alumnes més grans per tal d'acompanyar i estimular als més petits de l'escola.

5. Comunicació interna i relació amb l'entorn

Tota la documentació del centre està redactada amb llengua catalana, a l'igual que la retolació i la seva web.

Els claustres, reunions d'estadi pedagògic i reunions de coordinació amb altres escoles s'efectuen en català.

El Consell Escolar es desenvolupa en català, tot i que quan hi ha alguna qüestió a clarificar per algun pare de parla castellanoparlant es respon amb castellà.

Les circulars i informacions que es passen a les famílies són en català i en castellà.

Es prioritza la comunicació i l'entesa amb l'alumnat i les seves famílies per davant de qualsevol llengua, per això en les tutories i comunicacions amb les famílies s'empra tant la llengua catalana com la castellana per tal de fer-ho de la manera més accessible per cadascuna de les famílies.

6. Difusió del projecte lingüístic

Aquest projecte lingüístic es presentarà en la propera reunió del Consell Escolar per ser aprovat i posteriorment es publicarà a la web del centre.